

Opdatering af aftalt arbejdstid (*ha*) for 1998

Resumé:

I papiret skrives, hvordan den aftalte arbejdstid opdateres for 1998, og hvordan det kan gøres for de følgende år.

mar14499.wp

Nøgleord: *ha*, aftalt arbejdstid, omsorgsdage

Modelgruppepapirer er interne arbejdsrapporter. De konklusioner, der drages i papirerne, er ikke endelige og kan være ændret inden opstillingen af nye modelversioner. Det henstilles derfor, at der kun citeres fra modelgruppepapirerne efter aftale med Danmarks Statistik.

1. Indledning

Overenskomsterne i 1998, eller rettere indgrebet i disse, førte til ændringer i den aftalte arbejdstid. Der er to elementer i ændringen. Dels en generel nedsættelse af arbejdstiden på 2 dage fra 1998 og dels indførelsen af 2 "omsorgsdage" i 1998 og derefter 3 dage. Omsorgsdage er betalte fridage til lønmodtagere med børn under 14. Papiret beskriver, hvordan *ha* nedsættes som følge heraf.

2. Den generel nedsættelse

De 2 arbejdsdage (jf. Statistisk månedsoversigt 1998:12, s. 97) svarer til 14.8 timer pr. år. Nedsættelsen gælder fra maj og bør derfor svare til $14.8 \cdot 8/12 = 10$ timer i 1998. Overenskomstindgrebet gælder for LO/DA området, og det, der skal tages stilling til, er om de 10 timer skal slå direkte igennem på *ha* eller med en andel, der svarer til LO/DA-områdets omfang af det samlede arbejdsmarked. Spørgsmålet kan formuleres som, om *ha* er en variabel for industrien eller for hele økonomien. I arbejdsrapporten om *ha* MB. 15 juni 1987 er dette ikke helt eksplicit, men dér bruges LO/DA-aftalen også til at bestemme *ha*. Opfattelsen af *ha* som industri-variabel passer også bedst på den måde, som *ha* indgår i modellens ligninger. Og selv hvis man mener, at *ha* er en variabel for hele samfundet kan man bruge industri-opfattelsen, hvis man samtidig tror på, at resten af samfundet udvikler sig som industrien. Det er fx opfattelsen eller antagelsen, når det drejer sig om lønnen. Endelig er de øvrige overenskomster ved at blive aftalt for 1999 og frem og de lander i skrivende stund tilsyneladende på nogenlunde samme resultat som LO/DA.

Vi vælger derfor at opdatere *ha* som en industri-variabel, dvs. den generelle arbejdstidsnedsættelse påvirker *ha*

I 1998

med 10 timer

Derefter

med 14.8 timer.

3. Omsorgsdage

Jf. Statistisk månedsoversigt 1998:12, s. 98 får lønmodtagere tildelt 2 fridage i 1998, hvis de har børn under 14, og 3 fridage fra 1999. Problemet er at beregne andelen af lønmodtagere med børn under 14. Hvis vi antager, at den aldersbetingede sandsynlighed for at have børn er den samme for lønmodtagere som for andre, kan vi kombinere befolkningstatistikens oplysninger om sandsynligheden for at forskellige aldersgrupper har børn med arbejdsmarkeds-

statistikens oplysninger om lønmodtagernes aldersfordeling og lave en standardberegning af sandsynligheden for, at en lønmodtager har børn. Det er gjort i appendiks. Resultatet er, at 35% af lønmodtagerne har børn. Børn er i statistikken defineret som folk under 18 (der bor hjemme). Så andelen under 14 af disse er groft estimeret 14/18. Det giver:

I 1998

$$2 \cdot 7.4 \cdot 0.35 \cdot 14/18 = 4$$

Fra 1999 og frem

$$3 \cdot 7.4 \cdot 0.35 \cdot 14/18 = 6$$

4. Storkonflikten i 1998

Den faktiske gennemsnitlige arbejdstid hgn kan rimeligvis tænkes at være påvirket af storkonflikten i 1998. I april-opdateringen af ADAMBK i 1999 har vi ikke tal for hgn , men kan ud fra statistik om arbejdsstandsninger beregne den isolerede effekt til (NYT 143 (1999) og SIMBK)

$$(1.523.500 \text{ tabte dage} \cdot 7.4 \text{ timer/dag}) / 472960 \text{ hoveder} = 24 \text{ timer}$$

($qn(1998)=472960$ i SIMBK).

I denne april-1999-opdatering (men ikke i næste opdatering med en rigtig kilde til hgn) nedsættes hgn i 1998 med de 24 timer fra strejken plus et fald, der relativt svarer til faldet i ha (jf. modelleringen), dvs. med

$$24 + (4+10) \cdot 1530/1676 = 37 \text{ timer}$$

(hvor $hgn(1997)=1530$ og $ha(1997)=1676$). Det svarer til $37/1530=2.4\%$.

Appendiks

Standardberegning af sandsynligheden for at lønmodtagere har børn

	Familier		Andel m. børn	Lønmodtagere		Mænd og kvinder	Alders- fordeling	Bidrag
	Voksne m. børn	Voksne i alt		Mænd	Kvinder			
	(1)	(2)	(3)=(1)/(2)	(4)	(5)	(6)=4)+(5)	(7)	(3)*(7)
I alt	1169606	4172234	0,2803	1465255	1234059	2699314		
Under 20	1549	127019	0,0122	103646	85400	189046	0,0700	0,0009
20-24	29392	357920	0,0821	142375	123529	265904	0,0985	0,0081
25-29	128335	384397	0,3339	162371	137452	299823	0,1111	0,0371
30-34	266463	429897	0,6198	188720	162565	351285	0,1301	0,0807
35-39	274737	383552	0,7163	168065	151254	319319	0,1183	0,0847
40-44	242380	373140	0,6496	162659	150739	313398	0,1161	0,0754
45-49	147723	372812	0,3962	161576	149557	311133	0,1153	0,0457
50-54	61618	403806	0,1526	168928	144374	313302	0,1161	0,0177
55-59	13321	299852	0,0444	112243	84920	197163	0,0730	0,0032
Over 60	4088	1039839	0,0039	94672	44269	138941	0,0515	0,0002
I alt							1,0000	0,3537

Kilde: S.E. Arbejdsmarked 1999:9, tabel 5, S.E. Befolkning og valg 1998:12 tabel 6.